

ÖNSÖZ

Mukaddes ve tarihî bir belde olan Eyüpsultan hakkında bir kitap yazmaya karar verdiğim zaman evvela, bir kütüphane çalışması yapmak istedim. Fakat ne yazık ki Eyüpsultan hakkında fazla bir şey bulamadım. Yazılan eserlerin hiçbirinde kitabeler ya kaydedilmemişti veya eksikti. Çoğunun tarih beyitleri ve rakamları dahi yoktu. Bu durumda, bu kitapları ve kütüphane çalışmalarını bir tarafa bırakarak Eyüpsultan'ı sokak sokak dolaşmaya başladım. Girmediğim yol, türbe, bahçe ve hatta dehliz kalmadı. En küçük kitabeyi bile kaydettim. Bunları yazdıktan sonra da ayrıca teker teker yerinde kontrol ettim. Türbe hazirelerindeki şahideleri ve Eyüpsultan sırtlarındaki kabir taşlarını tek tek yazdım. Bunların bir kısmı yarısına kadar toprağa gömülü ve bir kısmı da böğürtlen ormanı içinde olduğu için, ancak görülebilen kısımlarını kaydedebildim. Kabir taşlarının okunuşu bir çok bilinmiyeni ortaya çıkardı. Çalışmalarımı tek başıma yürüttüğüm için hazırlanması on seneden fazla süren eserde görülen cami, türbe, çeşme, imaret, sebil ve şahide kitabelerinin hemen hemen hepsi evvelce yayınlanmadığı için orijinaldir.

Eyüpsultan beldesi çok dar bir sahada kurulmuş olmasına ve etrafının yüksek tepelerle çevrilmiş bulunmasına rağmen, engin bir tarihî eser hazinesidir. Eyüpsultan, iç mekanda bulunan kıymetli abidelerden ayrı olarak, sahillerini süsleyen pek çok sahilsaray malikti. Ne yazık ki, hepsi de ahşap olan bu nefis eserlerden günümüze intikal eden olmamıştır.

Tarihin muhtelif devirlerinde bu güzel ve füsunkâr beldede 58 cami ve mescit, 22 tekke, 11 medrese, 30 mektep, 13 namazgah, 10 kütüphane, 2 imaret, 4 karakol, 30 sahilsaray, 10 hamam, 11 sebil, 127 çeşme ve 114 türbe inşa olunmuştur. Bu, 114 türbenin hepsi kapalı olmayıp büyük bir kısmı açık türbe halindedir.

Bizans devrinde de mevcut olan bu şehir, altın çağını Osmanlı Türkleri zamanında yaşamış ve ünlü mimarlarımız bugün de gördüğümüz eserleri meydana getirmişlerdir. Fakat bunların bir kısmı çok bakımsız durumdadır. Eyüpsultan mezarlıkları ise, tam bir perişanlık içindedir. Buradaki taşların tamamı, oldukları yerde korunmalı ve bakımı yapılmalıdır. Son senelerde görülen mezarlık duvarlarının onarımı sevindiricidir.

Eyüpsultan Tarihi adlı eser, yayınından kısa bir müddet sonra tükenmiştir. Eyüpsultan Vakfı'nın Başkanı Sayın Ahmet Genç Be'yefendi'nin arzu ve isteği üzerine ilaveli ikinci baskıyı hazırlamış bulunmaktayım. Bu ikinci baskının hazırlanmasında arşiv çalışmalarına ve yazma eserlerin tetkikine daha çok önem verilmiş ve birinci baskıda, sehven konmamış bazı bahisler ve zenginleştirilmiş indeks ilave edilmiştir. Ayrıca bir çok resim ilave edilmiş ve bir de fihrist hazırlanmıştır.

Fotoğraf ve dialara dikkatlice bakıldığında görüleceği gibi; kitabımız baskı aşamasında iken adeta şantiyeye dönen Eyüpsultan beldesinde yeni onarılan, onarılmakta olan çeşme, türbe, mezarlık, camii, yol, tekke ile karşılaşacaksınız. Dolayısı ile kullanılan görsel malzemelerdeki "olanı olduğu gibi yansıttı" bir durum tesbiti olduğu kadar, aynı zamanda bir mecburiyetti. Yani "Hakkı teslim etme" mecburiyeti idi. Kimbilir belki de kitabımızın 3. veya 4. baskılarında hem muhteva hem de görsel malzeme daha da farklılaşacak ve zenginleşecek.

Bu naçiz eserin basılmasını kabul ettiği için Eyüpsultan Vakfının ve Eyüpsultan Belediyesi'nin değerli başkanı Ahmet Genç Beyefendi'ye, büyük bir titizlikle eserin yayınlanmasını sağlayan, Eyüpsultan Belediyesi Kültür ve Turizm Müdürü Sayın İrfan Çalışan Beyefendi'ye ve Eyüpsultan Belediyesi Başkan Yardımcısı Sayın Osman Sak Beyefendi'ye alenen teşekkürü bir borç bilirim.

MEHMET NERMİ HASKAN